

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З УПРАВЛІННЯ ЗОНОЮ ВІДЧУЖЕННЯ

ЧОРНОБИЛЬСЬКИЙ РАДІАЦІЙНО-ЕКОЛОГІЧНИЙ БІОСФЕРНИЙ ЗАПОВІДНИК

Семінар на тему: *Заходи запобігання корупції при проведенні публічних та допорогових закупівель, укладанні господарських договорів з діловими партнерами.*

Дата проведення: _____

Публічна закупівля – це придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, установленому Законом «Про публічні закупівлі».

Замовники – це органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також юридичні особи (підприємства, установи, організації) та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади. Для того, щоб здійснити закупівлю замовники повинні використовувати чітко визначені законом правила та процедури.

Учасники – суб'єкти господарювання, які беруть участь або мають намір брати участь в закупівлях.

Державні органи контролю, які забезпечують координацію у сфері публічних закупівель (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, Державна фінансова інспекція/аудиторська служба, Антимонопольний комітет України, Державне казначейство та інші).

Окрему роль слід відвести громадянам та громадянському суспільству, яке найчастіше і є кінцевими споживачами тих товарів, послуг та робіт, які купуються на державних тендерах.

ЕТАПИ ЗАКУПІВЕЛЬ

1. Планування: оцінка потреб та формування кошторису.
2. Вибір предмету та формування документації до закупівлі.
3. Оприлюднення оголошення.
4. Період подання пропозицій.
5. Аукціон.
6. Розгляд пропозицій.
7. Визначення переможця.
8. Укладення договору.
9. Виконання договору.
10. Розрахунки та аудит .

Планування: оцінка потреб та формування кошторису.

Ризики корупції на цьому етапі пов'язані із затвердженням непотрібних, неякісних або завищених закупівель (закупівлями, які насправді не потрібні у найближчому майбутньому або не обгрунтовано висока очікувана вартість). Такі ризики часто виникають внаслідок конфліктів інтересів посадових осіб, залучених до процесу закупівель;

Цей етап не є публічним. Вперше інформацію про майбутні закупівлі замовника повинна бути відображена у Річному плані, який і є основним плановим документом для кожного замовника і повинен бути оприлюднений на веб-порталі. Жодна закупівлі не може бути здійснена без попереднього її затвердження у плані.

Вибір предмету та формування документації до закупівлі.

Цей етап включає в себе блоки, це:

- інструкція з підготовки тендерних пропозицій;
- формування кваліфікаційних критеріїв до закупівлі;
- технічні, якісні характеристики предмета закупівлі та технічні специфікації до предмета закупівлі;
- кількість товару та місце його поставки;
- місце, де повинні бути виконані роботи чи надані послуги, їх обсяги;
- строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;
- проєкт договору про закупівлю з обов'язковим зазначенням порядку змін його умов;

Ризики корупції полягають у формуванні технічних вимог, які сприяють конкретному учаснику торгів, видаючи тендерні документи з упередженими або неточними технічними специфікаціями, таким чином, що лише одна компанія відповідатиме їм, тому конкуренція або обмежена, або неможлива;

Власне це етап теж є не публічним

Оприлюднення оголошення.

З моменту оприлюднення оголошення розпочинається сама процедура закупівель і стає публічною інформація про предмет закупівлі, потреби в ньому, очікувану вартість та вимоги документації конкурсних торгів, що затверджені на попередніх етапах. Оприлюднена документація конкурсних торгів повинна відповідати попередньо затвердженій інформації про предмет закупівлі.

- Оголошення одночасно з документацією конкурентних процедур закупівель/конкурентного діалогу повинно бути оприлюднене: за **15** або **30** робочих днів згідно ЗУ «Про публічні закупівлі»
- Оголошення про проведення спрощеної закупівлі та проект договору про закупівлю - не пізніше ніж за **шість** робочих днів до кінцевого строку подання пропозицій;
- Зміни до тендерної документації та роз'яснення до неї (у разі наявності) у машинозчитувальному форматі - протягом **одного** дня з дня прийняття рішення про їх внесення або надання роз'яснень.
- Зміни до оголошення про проведення спрощеної закупівлі та/або вимог до предмета закупівлі - протягом **одного** дня з дня прийняття рішення про їх внесення;

Визначення переможця та укладення договору

Корупційні ризики включають обмін конфіденційною або привілейованою інформацією з учасником протягом процесу надання переваги над іншими учасниками торгів;

Виконання договору

На цій стадії найбільш поширеними корупційними ризиками є низька якість, неналежна робота, або неспроможність посадових осіб повідомити, що товари чи послуги не відповідають технічним вимогам. Іншими ризиками є затвердження невиправданих змін до умов договору, що змінюють обсяг зобов'язань підрядника або вартість договору.

Розрахунки та аудит

Корупційні ризики на цьому етапі пов'язані із неправильним веденням бухгалтерського обліку або нераціональним використанням коштів, шахрайством або дублюванням рахунків за товари та невідповідною сертифікацією завершення проекту.

Корупція у сфері публічних закупівель означає, що державні кошти витрачаються не доцільно, а вигоди, які ці кошти повинні були принести, втрачаються.

Ознаки корупції в публічних закупівлях.

- ▶ Пов'язаність учасників між собою – з метою встановлення формальних і неформальних зв'язків між учасниками варто розпочати аналіз зі структури власності учасників закупівлі, за допомогою відкритих реєстрів та баз даних.
- ▶ Неформальні зв'язки – наприклад, факти щодо наявності однакових телефонних номерів, сусідніх адрес учасників, спільних службових осіб. Джерелами такої інформації можуть бути: веб-портал «Наші Гроші» (nashigroshi.org), на сайті SMIDA, google.
- ▶ Конфлікт інтересів – наприклад, кінцевим бенефіціаром компанії – переможця тендеру може бути службова чи посадова особа замовника, яка має відповідні повноваження щодо надання вказівок членам тендерного комітету

Яка шкода суспільству від корупції під час публічних закупівель?

- значні фінансові втрати державних коштів у зв'язку із завищеними закупівельними цінами, у які закладені так звані додаткові витрати для виграшу в тендері;
- якісні втрати. Розпорядники державних коштів здійснюють закупівлю конкурентно неспроможного, менш якісного товару (послуги чи роботи), оскільки при змові сторін для отримання неправомірної вигоди питання критерію щодо якості товару обговорюється рідко;
- втрата довіри громадян до держави, що також є однією з причин подальшого росту рівня корупції;
- втрата іміджу Україною. Ринок державних закупівель стає все менш привабливим для іноземних постачальників, у зв'язку з прямими преференціями для вітчизняних виробників, закріпленими на законодавчому рівні, а також зважаючи на високий рівень корупції в цій сфері.

Заходи запобігання корупції під час проведення публічних закупівель.

- розподілення обов'язків між тендерним комітетом та іншими підрозділами підприємства (тендерний комітет не може знати, що потрібно кожному структурному підрозділу, в якій кількості і які технічні характеристики повинен мати товар, робота чи послуга). Технічні характеристики повинен визначати структурний підрозділ, якому необхідно щось закупити, а відповідно він краще зможе знайти ринкову вартість цього предмета закупівлі.
- залучення інших працівників Заповідника для експертної участі в закупівлі (в тимчасові або постійно діючі робочі групи)
- завчасно сформувати річний план закупівель;
- перевірка тендерної документації на предмет того чи не сформовано предмет закупівлі для певного учасника;
- перевірка чи прозоро відбувалося допущення й відхилення пропозицій;
- проведення антикорупційної перевірки ділових партнерів на предмет того чи не є деякі з учасників торгів пов'язаними особами;
- внесення до договорів антикорупційних застережень;
- підвищення обізнаності щодо корупції у сфері публічних закупівель;
- проведення внутрішнього аудиту відповідності щодо дотримання законодавства при проведенні публічних закупівель.